

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.196/2022/7.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (dr. Horváth Tamás ügyvéd)

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina)

A per tárgya: szerződés érvényessé nyilvánítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 72.Pf.634.941/2021/4. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 4.P.XVIII.21.766/2019/35. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 187.400 (száznyolcvanhétezer-négyszáz) forintban, az alperesét 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek között 2008. május 13-án svájci frank mértékadó devizanem-alapú kölcsönszerződés jött létre gépjármű megvásárlásának finanszírozására. A THM 8,23% volt, az alperesnek 120 törlesztőrészletben kellett visszafizetnie a kölcsönt, havi fix konstrukcióval.
- [2] A kölcsönszerződés nem tartalmazta az induló ügyleti kamat éves százalékos formában kifejezett mértékét.
- [3] A kölcsönszerződés részét képezte az Üzletszabályzat. Az alperes a kölcsönszerződés aláírásával megerősítette, hogy a kölcsönszerződésben, az Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette és magára nézve kötelezőnek ismerte el. Az Üzletszabályzat I.7. pontja a havi fix konstrukció meghatározását, az I.17. pontja a mértékadó devizanem definícióját, az I.18. pont *c)* alpontja a mértékadó kamatláb definícióját, az I.24. pontja a mértékadó árfolyam definícióját, az I.25. pontja a kamatváltozás definícióját és számítási módját, a VIII.I. pont *a.* alpontja a felmondás egyik esetét állapította meg, a IX.3. pontja a szerződésszegés miatti felmondás következményeiről szolt.
- [4] A felperes 2015. április 27-én kelt levelével felszólította az alperest a teljesítésre, majd 2015. június 15-én kelt levelével a kölcsönszerződést felmondta és felhívta az alperest 2.188.565 forint, majd 2015. július 8-án kelt levelével 2.332.229 forint megfizetésére.
- [5] A felperes 2015. április 27-én kelt elszámoló levelével tájékoztatta az alperest a devizaalapú kölcsön forintosításáról.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés az induló ügyleti kamat százalékos mértékének hiánya miatt érvénytelen, kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását 8,15%-os éves induló ügyleti kamat mértékkel, és kérte az alperes kötelezését 2.166.474 forint tőke és járulékai megfizetésére. Másodlagosan az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések tisztességtelenségének megállapításának esetére kérte a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását 8,15%-os kamatmértékkel, mellőzve kirovó pénznemként a forint meghatározását, és kérte az alperes kötelezését 1.493.429 forint tőke és járulékai megfizetésére. Kifejtette, hogy a másodlagos kérelmének összecszerűségét a Kúria Konzultációs Testülete 2019. június 19-i ülésének állásfoglalása második módszertanában írtak szerint számította. Levezette, hogy a számítást milyen elvek szerint végezte.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a devizaalapú szerződés létrejöttét, a kölcsönszerződés érvényességét, a szerződéskezelési díj és egyéb ügyviteli költségek felszámíthatóságát, a felmondás érvényességét, hatályosságát, a kölcsönszerződés érvénytelenségének orvosolhatóságát, a kereset összecszerűségét.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[9] Megállapította, hogy a szerződés a kamat éves százalékban kifejezett mértékét nem tartalmazza, ezért a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében érvénytelen. Megállapította azt is, hogy a szerződés árfolyamkockázatot szabályozó kikötései nem felelnek meg az érthető és világos megfogalmazás követelményeinek, és az alperes szóban sem kapott megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást, erre tekintettel a kölcsönszerződés árfolyamkockázatot szabályozó kikötései tisztességtelenek. Az elsőfokú bíróság a két érvénytelenségi ok kiküszöbölésének szükségessége miatt nem látott lehetőséget az elsődleges kereseti kérelem teljesítésére.

[10] A másodlagos kereseti kérelem kapcsán úgy ítélte meg, hogy a felperes nem terjesztett elő a Kúria Konzultációs Testület állásfoglalása szerinti két lehetséges mód alapján történő elszámolást. Megítélése szerint a felperes úgy kívánta érvényessé nyilvánítani a kölcsönszerződést, hogy fennmaradt annak deviza alapúsága, amely esetben a deviza alapú szerződésben rögzített kamat mérték csak a forintosítási fordulópontig irányadó az állásfoglalás értelmében, ugyanakkor a felperes eltérő kamatmértéket rögzített a deviza alapú szerződés alapján meghatározott induló kamatmértékhez képest. Rámutatott arra is, hogy a felperes nem a teljes futamidőre, az alperes által teljesített valamennyi befizetésre, hanem a még fennálló hátraléokra dolgozott ki különböző elszámolást, nem derül ki a csatolt elszámolásból, hogy az alperes által megfizetett 2.975.555 forintot miként számolta el. A felperes nyilatkozatai alapján az elsőfokú bíróság arra következtetett: a felperes az érvénytelennek tekintett szerződés rendelkezései alapján számolta el a már teljesített befizetéseket. Kiemelte, hogy a felperes a módosított kereset jogalapját is a kölcsönszerződés felmondására alapította, egyéb jogalapot nem jelölt meg, ugyanakkor megítélése szerint az érvénytelen szerződést nem lehet felmondani.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[12] Az anyagi pervezetéssel kapcsolatban rámutatott arra, hogy amennyiben a felperes előterjeszti a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmét, valamint az álláspontja szerint megfelelő elszámolást, a bíróságnak nincs arra vonatkozóan tájékoztatási kötelezettsége, hogy e kérelem milyen tartalmú esetleges kiegészítések, módosítások folytán vezethetne ahhoz a célzott eredményhez, amelynek elérése érdekében a felperes a pert megindította.

[13] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kölcsönszerződés semmis, mert nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét.

[14] Megállapította azt is, hogy az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelen szerződéses kikötések, ezért a felperes másodlagos kereseti kérelme szerinti elszámolást vizsgálta. A másodfokú bíróság szerint a felperes keresete nem felel meg a Kúria Konzultációs Testülete által meghatározott érvényessé nyilvánítási mód egyikének sem. Ugyanakkor ezen módoktól függetlenül önmagában sincs lehetőség a kölcsönszerződésnek a felperes másodlagos keresete szerinti érvényessé nyilvánítására.

[15] Úgy ítélte meg a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalása alapján, hogy a felperes által meghatározott tartalmi kiegészítés (ügyleti kamat) nem alkalmas az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölésére, a kereseti kérelem alapján a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítani kért tartalma semmiképpen nem eredményezheti az érvénytelenségi ok kiküszöbölését. Rámutatott arra, hogy a felperesnek az

árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezések mellőzésére vonatkozó kereseti kérelme nem volt, így önmagában az ügyleti kamat százalékos mértékével való érvényessé nyilvánítással a kölcsönszerződés nem alkalmas az érvénytelenségi ok kiküszöbölésére, a tisztességtelen, de mellőzni nem kért feltételek miatt.

[16] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a körben, hogy a felperes úgy kívánta érvényessé nyilvánítani a kölcsönszerződést, hogy fennmaradt annak devizaalapúsága. Erre tekintettel azt is helytállónak tartotta az elsőfokú bíróság indokolásából, hogy a felperes elszámolása lényegében az érvénytelen szerződésen alapult és annak alapját az érvénytelen szerződés felmondásával lejárttá tett tartozás képezte.

[17] Kiemelte, hogy a Kúria Konzultációs Testülete II. módszertana alapján azért maradhat fenn a szerződés devizaalapúsága az erre vonatkozó szerződéses rendelkezésekkel együtt, mert ebben az esetben a szerződés tartalma annyiban kerül módosításra, hogy a korlátlan kockázatviselés helyett korlátozott kockázatviselésre vonatkozó szerződéses rendelkezések beiktatásával kerül sor az érvényessé nyilvánításra. Utalt arra is, hogy nem a forintalapú kölcsönszerződéshez képesti egyenlőtlenségnek van jelentősége, hanem annak, hogy a devizaalapú szerződésben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötésből ered a fogyasztót érintő hátrány, egyenlőtlenség. Hangsúlyozta, hogy az érvénytelenség okának a kiküszöbölését az jelenti, ha a fogyasztó mentesül a korlátlan árfolyamkockázat viselése alól, ami abban az esetben nem valósul meg, amennyiben a szerződés továbbra is változatlanul tartalmazza az erre vonatkozó rendelkezéseket.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodlagos kereseti kérelme szerint a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, és annak jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte oly módon, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 8,15 %, és kötelezze a Kúria az alperest 1.493.429 forint és járulékai megfizetésére. Másodlagosan – tartalmilag a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett – az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] Megsértett jogszabályhelyként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 237. § (2) bekezdését, 238. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 6. §-át, 115. § (1) bekezdését, 237. §-át, 279. §-át valamint 346. § (5) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet sérti a Kúria 6/2013. számú PJE határozatát, továbbá az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltakat.

[20] Kifejtette, hogy az alperes által két okból is előterjesztett érvénytelenségi kifogásra tekintettel a másodlagos kereseti kérelmében a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjában foglaltakra is – az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását kérte. A mindkét érvénytelenségi ok fennállásának megállapítására előterjesztett másodlagos kereseti kérelme megfelel a régi Ptk. 238. § (1) bekezdésének, a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI. 28.) PK véleményében foglaltaknak és a tisztességtelen szerződési kikötések tekintetében a 93/13/EGK irányelv 6. cikk (1) bekezdésének, (7) cikk (1) bekezdésének és a Kúria 6/2013. számú PJE határozatának is.

[21] Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések a szerződés elsődleges tárgyához kapcsolódnak, ezért nem értett egyet azzal a jogerős ítéletben kifejtett indokkal, hogy kereseti kérelem formájában kellett volna megjelölnie azokat a tisztességtelen szerződési feltételeket, amelyek mellőzését kéri. Hangsúlyozta, hogy az eljáró bíróságok jogszabályba ütköző módon nem nyilvánították érvényessé a szerződést.

[22] Utalt arra is, hogy az anyagi pervezetés körében a kellő tájékoztatást nem kapta meg, a másodlagos kereseti kérelme vonatkozásában a bíróságok elmulasztották a Pp. 6. §-ban rögzített közrehatási tevékenységet. Állította: amennyiben az eljáró bíróságok a másodlagos kereseti kérelmét nem kellően részletezettnek vagy hiányosnak, továbbá a marasztalás összecszerúságát, illetve annak bizonyos elemeit, levezetését ellentmondásosnak találták, fel kellett volna hívni a felperest ezen ellentmondások, hiányok kiküszöbölésére, illetve megmagyarázására.

[23] Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg a jogerős ítélet [60] bekezdésében, hogy elszámolását a kölcsönszerződés tisztességtelen szerződési feltételeire alapította. Álláspontja szerint a 2020. június 4-i 10. sorszámú keresetváltoztatásából a másodfokú bíróság megállapításával ellentétesen megállapítható, hogy a teljes futamidőre, vagyis a szerződés megkötésének időpontjától, és nem a felmondástól vezette le az elszámolást. Rámutatott arra, hogy az általa alkalmazott, régi Ptk. 293. §-a szerinti elszámolás megfelelt a régi Ptk. 237. § (2) bekezdésének, a Kúria 6/2013. PJE határozatának, valamint a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI. 28.) PK véleményében foglaltaknak.

[24] Hangsúlyozta, hogy a 2020. június 4-én kelt 10. sorszámú, továbbá a 2021. március 16-án kelt 25. sorszámú előkészítő iratában részletesen levezette a számítás metodikáját, illetve szöveges magyarázatot adott. Kiemelte: amennyiben az eljáró bíróságok ezt nem fogadták el, úgy nem mellőzhették volna a szakértői bizonyítást, amelyet többször indítványozott, azonban azt a bíróság indokolás nélkül mellőzte, megsértve ezzel a Pp. 346. § (5) bekezdését.

[25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy a felperes forint alapú elszámolást terjesztett elő, amelyben a számítások a bíróság által követhető módon, a felülvizsgált elszámolás adatait alapul véve nem ellenőrizhetők. Hivatkozott arra is, hogy a felmondás szerint 111.041 forint lejárt tartozással szemben 648.166 forint túlfizetése mutatkozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A Kúria 2. sorszámú végzésével a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja alapján azért engedélyezte, mert a felvetett jogkérdés különleges súlyú és nagy számban előforduló új típusú ügyben merül fel.

[27] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértőnek találta.

[28] A Pp. 406. § (1) bekezdésében és a 424. § (1) és (3) bekezdéseiben foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[29] A fentiek alapján a Kúriának egyrészt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes másodlagos keresete alapján, a felperes által előterjesztett elszámolás

alapulvételével érvényessé nyilvánítható-e a peres felek közötti, két jogcímen is érvénytelen kölcsönszerződés, másrészt követett-e el a bíróság olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása miatt az eljárás megismétlését teszi szükségessé.

[30] Az az adott ügyben már nem volt vitatott, és a felperes a felülvizsgálati kérelem szempontjából releváns másodlagos kereseti kérelmében maga is arra alapította az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti igényét, hogy az alperessel kötött kölcsönszerződés teljes egészében érvénytelen az induló kamatláb feltüntetésének elmaradása és az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelensége miatt.

[31] A régi Ptk. 237. § (2) bekezdése és a lex specialis elve alapján érvényesülő, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. § (1) bekezdése alapján a fél a bíróságtól az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának az alkalmazását kérheti. Az érvényessé nyilvánításnak nincs akadálya, ha a szerződés érvénytelenségének az az oka, hogy egyrészt a szerződés nem tüntette fel az induló kamatlábat, másrészt az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelenek. Ebben a körben a 6/2013. számú PJE határozat 4. pontjában adott jogértelmezés egyértelműsíti ugyanis, hogy a Ptk. hivatkozott rendelkezése akkor is irányadó, ha a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésében meghatározott valamely okból érvénytelen, ugyanis a régi Hpt. az érvénytelenség jogkövetkezménye kérdésében nem foglal állást.

[32] Ahogyan azt a Kúria a Gfv.VI.30.330/2020/8. számú ítéletében is megerősítette, az árfolyamkockázat fogyasztóra hárítása a szerződés elsődleges tárgyához tartozik, a főszolgáltatás része, ezáltal az erre vonatkozó kikötések tisztességtelensége a teljes szerződés érvénytelenségéhez vezet. Téves a másodfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy a fogyasztó akkor mentesülhet a korlátlan árfolyamkockázat viselése alól, ha a felperes kereseti kérelmében e szerződési rendelkezések mellőzését kéri, azaz ilyen kereset hiányában nem vonhatók le az érvénytelenség jogkövetkezményei. Egyes szerződési rendelkezések mellőzésére vonatkozó kereseti kérelem abban az esetben lehet releváns a jogkövetkezmények levonása szempontjából, hogyha nem a szerződés elsődleges tárgyát képező, hanem olyan szerződési rendelkezésekről van szó, amelyek kihagyásával a szerződés még teljesíthető, azaz ebben a körben, részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit kell levonni. Fogyasztói szerződés részleges érvénytelensége – azaz az érvénytelenségi ok nem az egész szerződést, hanem annak csak egyes rendelkezéseit érintő jellege – fogalmilag csak akkor merülhet fel, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül teljesíthető.

[33] Ahogyan arra helyesen hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében, az induló kamatláb rögzítésével a szerződés érvényessé tehető, és a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére és 7. cikkének (1) bekezdésére figyelemmel az érvénytelenség másik oka is kiküszöbölhető azáltal, hogy a bíróság mentesíti fogyasztót a tisztességtelen kikötésből fakadókorlátlan árfolyamkockázat viselése alól. Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pontja szerint ugyanis az érvénytelenségi ok kiküszöbölése voltaképpen a szerződés tartalmának a módosításával az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölését jelenti.

[34] A felperesi elszámolás nem önmagában az ügyleti kamat százalékos mértékével való kiegészítésen alapuló érvényessé nyilvánítási kérelmet tartalmazott, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tisztességtelen tájékoztatás miatt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása pedig helyesen azt jelenti, hogy a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, hogy

mentesüljön a tisztességtelen kikötésből fakadó korlátlan árfolyamkockázat viselése alól. Miután nem maga a devizaalapú konstrukció tisztességtelen (lásd 6/2013. PJE határozat 1. és 4. pontja), ezért tévesen indult ki az első- és másodfokú bíróság abból, hogy a „devizaalapúságtól való mentesítéssel” vonható le az érvénytelenség jogkövetkezménye. Ahogyan arra az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 8. pontjában is rámutat, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásánál a bíróságnak az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának a fenntartásáról kell gondoskodnia, a bíróságnak arra kell törekednie, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése során egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb, illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe.

[35] Sérti a jogerős ítélet a régi Ptk. 238. § (1) bekezdését is, ugyanis, ha az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítására kerül sor, a szerződő felek a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna. Az adott tényállás mellett ezért a jogerős ítéletben elfogadott elsőfokú ítéleti dogmatikai indok, hogy érvénytelen szerződést nem lehet felmondani, contra legem megállapítás.

[36] Az anyagi jogszabálysértések mellett sérült a Pp. 237. §-a is. A felperes nem vitásan két elszámolást is benyújtott a felek közötti kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításához. A felperes másodlagos keresete – az alapjául tett tényelőadás és a keresettel érvényesített jog szerint – mindkét érvénytelenségi ok jogkövetkezményének a levonására elszámolást tartalmazott. A felperes a felülvizsgálati kérelmében is megjelölt 2020. június 4-én kelt 10. sorszámú, továbbá a 2021. március 16-án kelt 25. sorszámú előkészítő iratában részletesen, szöveges magyarázatokkal ellátva, matematikai módszerekkel ellenőrizhetően és jogilag is követhetően levezette az általa adott elszámolás metodikáját. Adott esetben az eljáró bíróságok nem fejtették ki, hogy az előterjesztett elszámolás tartalmilag miért nem felelt meg a régi Ptk. 237. § (2) bekezdésének, valamint a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésének, illetőleg az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pontjában meghatározott szempontoknak. Helyesen hivatkozott ezért a felülvizsgálati kérelmében a felperes arra, hogy amennyiben az elszámolást az eljáró bíróságok nem tartották megfelelőnek – annak hiányossága, nem kellő részletezettsége vagy ellentmondásossága miatt –, úgy erről az anyagi pervezetés körében őt tájékoztatniuk kellett volna, különös figyelemmel arra is, hogy számításai vitatása esetére szakértői bizonyítást is indítványozott, amelyet a bíróság szintén indokolás nélkül mellőzött. Ha pedig a bíróság álláspontja szerint a felperes által adott elszámolás koncepcionálisan és anyagi pervezetés körében nem orvosolható módon tér el a jogszabályok által adott elszámolási kereteken, úgy az ítéletét ebben a körben lett volna szükséges megfelelően megindokolni. A Kúria rámutat, a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalása nem kötelező erejű, ezért az, hogy az eljáró bíróságok megítélése szerint a felperes elszámolása az abban kidolgozott elszámolási módok egyikének sem felel meg, önmagában nem képezheti a kereset elutasításának az alapját.

[37] A fentebb kifejtettek szerint az anyagi jogi szabályok téves értelmezése és alkalmazása alapján a másodfokú bíróság tévesen következtetett arra is, hogy a felperes másodlagos kereseti kérelmének körében adott elszámolása lényegében az érvénytelen szerződés kikötéseien alapul, és számszaki megalapozás vagy érdemi jogi indokolás nélkül nem fogadható el az a tényekkel ellentmondásban állónak látszó ítéleti megfogalmazás sem, hogy a felperesi elszámolás alapját az érvénytelen szerződés felmondásával lejárttá tett tartozás képezte.

[38] Erre figyelemmel az eljárás jelen szakaszában megalapozott döntés a felülvizsgálattal érintett másodlagos kereseti kérelem tekintetében nem hozható, ezért a Kúria az elsődleges felülvizsgálati kérelemnek nem adhatott helyt.

[39] A kifejtettekre tekintettel a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a másodlagos kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú bíróságnak az érdemi tárgyalási szaktól kell lefolytatnia az új eljárást, miután arra nem merült fel adat, hogy a felperes másodlagos keresetének előterjesztését meg nem engedett keresetmódosításnak tekintették a korábban eljárt bíróságok.

[40] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak – a fentebb adott elvi útmutató alapján – kell vizsgálnia a felperes mindkét érvénytelenségi okra alapított elszámolását, amennyiben azt nem tudja elfogadni, a keresetet megfelelő, részletes indokolással ellátva kell elutasítania. Érvényessé nyilvánítás esetén – az elfogadott elszámolás adataira figyelemmel – kell döntenie a felmondásra tekintettel a tisztán marasztalási kérelem megalapozottságáról.

[41] A Kúria a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján csak megállapította a felek felülvizsgálati eljárással felmerült költségét, amely a felperes által lerótt 149.300 Ft felülvizsgálati eljárási illetékből, valamint a felek jogi képviselőinek munkadíjából (30.000 forint + áfa) áll. Az ügyvédi munkadíjak összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5)-(6) bekezdése, és 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel az elvégzett jogi tevékenységre is.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[42] 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 237. § (2) bekezdés, 238. § (1) bekezdés

[43] Pp. 237. §, 279. §, 346. § (5) bekezdés

[44] 6/2013. számú PJE határozat, 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény

A döntés elvi tartalma

[45] Fogyasztói szerződés részleges érvénytelensége – azaz az érvénytelenségi ok nem az egész szerződést, hanem annak csak egyes rendelkezéseit érintő jellege – fogalmilag csak akkor merülhet fel, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül teljesíthető. Az árfolyamkockázat fogyasztóra hárítása a szerződés elsődleges tárgyához tartozik, a főszolgáltatás része, ezért az erre vonatkozó kikötések tisztességtelensége a teljes szerződés érvénytelenségéhez vezet.

Budapest, 2023. március 22.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

hiteléül:

A kiadmány

S.K.

bíróági ügyintéző